

Da lasataxac na yotta'at Nta'alpi mayi Ntauapi
co'ollaq yasateguet da huo'o ca 'enec da huo'o
ca yo'ot na yotta'at qompi mayi maiche
nhuo'le'ecpi

Declaración de las Naciones Unidas sobre los Derechos de los Pueblos Indígenas

Resolución aprobada por la Asamblea General 61/295 el

13 de diciembre de 2007

So Lta'adaic Ntaxa'axac Distr.General 10 de diciembre de 2007

Soua sesentolqa na'axa'te hua'auchiguiñi

Huetoiguilo da ntaxa'axac

Na 68 qalapaxa'ni da qai'otpi

Nqataxacpi mayi qanasachigui huaigui so lta'adaic laponaxac na shi'axauapi

..

(Saishit co'ollaxa da qai'i'iguelaxalec da huo'o ca qaipataxalec da qaltaq detaxa'ypiqui de'eda. Huetoiguil so na'aq (A/61/L.67 y add.1)

61/295. Da lasataxac na yotta'at Nta'alpi mayi Ntauapi co'ollaq yasateguet da huo'o ca 'enec da huo'o ca yo'ot na yotta'at qompi mayi maiche nhuo'le'ecpi.

So lta'daic naponaxac

Qo'iyi'ni 'enauac na nqataxacpi mayi nanettalec ana'ana nqataxac lmalate 1/2. Mayi yi'ot co'ollaxa nam ya'yaten na lataxacpi da yaqto' qailo'oguet ca 'eetapeguec na yotta'a't shi'axauapi, huetoiguil so na'aq 29 so ca'agoxoic junio so l'aaño 2006, co'ollaq so nqataxac lo'opi nasachigui da yaqto' qo'iyi'ni ne'ena na'aqtacpi, de'eda lasataxac nam shi'axauapi mayi ilotalec na yotta'a't netalec na 'alhuapi mayi ntauaatega't naxa, da yaqto' qo'yanem da huo'o na'aq'enec da huo'o ca 'eetapeguec na yotta'at maichi nhuo'le'ecpi qompi.

Qaipacchigui na nqataxacpi mayi huetaña da nanedaguec so 61/178, so na'aq 20 so ca'agoxoic diciembre so l'aaño 2006, co'ollaq qanasachigui da yaqto' qanquigaxat so laloxoqui da qanchimattapigui ca lataxac da qai'ot cam lataxac da qalapaxa'ni de'eda. 'Enec da huo'o ca qai'ot. Yaqto' huo'o yi ndaqa' da qanayicto'ot da qannactapigui de'eda qo'yiitapeguec, nataq'en qanasachigui da yaqto' ime, qanqa'en da qanchimattapigui de'eda lataxac da yaqto' qanasachigui de'eda lataxac da yaqto' huo'o ca 'enec ca shi'axaua, da ñaq saxanaxa da inoxonec se'esoua sesenta vi'iyi mayi huetoiguilo so la'auaxanec hua'auchiguiñi ntaxa'axacpi.

Qanasachigui de'eda Lasataxac na yotta'a't Nta'alpi mayi Ntauapi. Da yanem' da huo'o da 'enec da huo'o ca 'eetapeguec ne'ena yotta'a't maichi nhuo'le'ecpi qompi, mayi huetalec ana'ana yaqauga nede mayi huetalec de'eda nqataxac.

107º ima'at ntaxa'axac huetoiguil so na'aq 13 so ca'agoxoic septiembre so 2007

Yqauga Nere

Da lasataxac na Nta'alpi mayi Ntauapi, co'ollaq nasachigui da yaqto' huo'o ca 'enec da huo'o ca yo'ot na yotta'a't qompi mayi maiche nhuo'le'ecpi.

So lta'adaic naponaxac

Qailoteguet da llic na qo'yiitapeguecpi qataq nam la'auaxanec lataxacpi mayi nanettalec ana Lede na Nta'alpi mayi Ntauapi qataq da 'eetec da qaica ca qa'auotaique da huo'o ca qai'ot qataq da yaqto' qaipacchigui ca na'aqtac da huo'o ca 'eetega ipacchigui da yo'ot na nta'alpi mayi huetalec ana'ana Nere.

Yataqta 'itchiguiñi qanqa'en da na yotta'a't qompi mayi maichi nhuo'le'ecpi, namayipi, nachi 'eeta'am da lataxac na lajipi shiyaxauapi, qaica ca napacalec ca lya, yoqo'oyi ni 'oonolec namayipi iuen da yoqteuga naq'en da maichi lataxac. Qataq huo'o naq'enec naq'en de'eda maiche lataxac.

Qataq yataqta qanayiulec da ne'ena yotta'at shiyaxauapi mayi yotta'a't da lataxac ishet da itaunau'a de'eda llic na yotta'at nataxacpi qataq detaunaxanot da nsallaxa mayi yi'ot co'ollaxa de'eda ayamaxataxac qataq de'eda maichi lataxac ni 'oonolec namayipi. Qaq de'eda yo'ot ayamaxataxac nachida nagui da chigoqchigui da nhuanau'a 'enuac na huetalec ana 'alhua shiyaxauapi.

Qataq qayayateeta nataq'en da 'enuac na qayapaxaguenataxanec, qataq da lataxac da huo'o ca huotaique qai'ot niqiuaxac qataq da llic da huo'o ca qalapaxani. Mayi chigoqchigui qanqa'en da yi'oqchigui la'anaxac na shiyaxauapi huo'otaq ca 'oonolec yale, huo'otaq da huo'o ca lya qoyiga maichi lataxac mayi nacte' cam netaña que'eca shiyaxauapi huo'otaq da maichi lalamaxat lataxac namayipi huo'otaq da maichi la'amqaanataxacac, nqomshaxac, qataq da maichi lalamaxat lataxac, qataq da 'eetega qaica ca lya 'eeta'am namayipi. Cha'ayi damayi qayayateeta da saishit da 'eesa qataq na yotta'at lataxacpi da huo'o ca qai'ot ya'axatta da qaica ca naigui damayi, qataq da no'on nataxac yataqta saishiteguet damayi, nataq'en na shiyaxauapi 'enapec da sayayamaxani damayi.

Qataq yataqta huelec da yo'ot da llic de'eda maichi 'enec, ne'ena yotta'a't qompi, da yaqto' yataqta huesouegusop de'eda 'eetec da yaqauga qanqa'en de'eda maichi lataxac.

Yataqta yauo'o da lhuogoxo ne'ena yotta'a't qompi souaxat de'eda nque'ejnaxac mayi qai'otec co'ollaxa de'eda chigoqta'ague da na'aqtaguec namayipi, souaxat da qanaloguei na na'alhua da qayahuo'o nanaxanqa', qataq qayacona na na'lhua, qataq qaiuotaxanec na na'alhuapi qataq 'enuac na qalochoguiñi na'alhuapi qataq nam chigaqaigui 'enuac na nhuenecpi, qaq nachida da yasouaxat da saishit da yo'ot ca maichi lalamaxat etapeguec, cam yo'ot da yayaxamaxani naq'en namayipi, qataq nateeteguete da lhuenaxanaxac, qataq cam 'eetapeguec.

Cha'ayi yayateeta da iuen da saqayaloq qanqa'en da huo'o ca 'enec da maichi lataxac qataq da yi'otegue ca llicyaxac, nava saqcha'alo maichi lataxaco ne'ena yotta'a't qompi mayi maiche nhuo'le'ecpi, qataq da 'eetec da qailo'ogue ca nya, qataq da maichi lalamaxat lquia'axac, llico nava layaanataxanaxaco, qataq da maichi lalamaxat lataxac, qataq nava na'attalguete saqcha'alo da lataxac, qataq da na'aqtaguec da chigoqta'ague, qataq nava layaanataxanaxaco, qataq da 'eetec na lalamaxat 'alhua, qataq na qalochiguiñi na'alhuapi, qataq nam chigaqaigui na nhuenecpi.

Qataq yi'oxodeetac da na yotta'a't qompi mayi maichi nhuo'le'ecpi, mashí nayamaxada't, da yaqto yi'ot ca nayamaxataxac, chigoqchigui naqa'en da maichi layaanec, qataq da llic da maichi lquia'axac, qataq da nqomshaxac, qataq da maichi lalamaxat lataxac, yaqto' ishit da huesoueguesop da yaqauga qanqa'en da lataxac, qataq da 'eetec da huetaiya'qanqa'en, da huo'o camachaqca hueta'ague.

Qataq qayayateeta ne'ena yotta'a't qompi mayi maichi nhuo'le'ecpi, da ishit da yayaten da ilo'ogueta nava na'axa'te mayi huaiguilo cam ishit da na'aqchit namayipi qataq na na'alhua, qataq na qalochiguiñi 'alhuapi, qataq na chigaqaigui na nhuenecpi, nachi' ishet qome da maichi nquia'axaala't qataq ya'añaqchit da llic da lo'onataxanaxac, qataq da maichi lataxac, qataq nava na'attalguete nava lhuenataxaco qataq da yi'ot da nayamaxataxac mayi nateeteguete ca maichi 'eetapeguec qataq ca lhuenaxanaxa.

Qataq qayayateeta da qairen da 'enec nava lauatonaxanaxaco, qataq nava maichi lataxaco, qataq nava llico mayi na'attalguete nava lhuenataxaco na qompi da naamayi ishit da

itauan da 'eetec da aŷamaxataxac mayi saishet da imeuo, qataq qaica ca ichiŷauga qataq da 'eetec da qailo'ogue 'enuac nam űaxattalec ana 'alhua.

Qataq qai'axatta da 'eetec da qanqateeguesop na huataxanacpi naua na'ale'u na qompi, qataq na qalochiguiűi 'alhuapi da yaqto' huo'o da nlagaxayic, qataq nquictashiguem namayipi qataq huo'o da aŷamaxataxac, nqui'axac, nqomshaxac qataq da qanaŷateete' ca nŷa qataq qanhuoteete' na shiŷaxauapi, qataq 'enuac na ŷotta'a't shiŷaxauapi mayi netalguete naua lŷa't 'ale'u qataq 'enuac na ŷotta'a't maichi nhuo'le'ecpi ana 'alhua.

Qataq qaŷauattoota da maichi lataxac qataq da 'enec nam huo'o na llalaqpi qataq na nhuodeuapi qompi, qataq nachi qanayicto'ot da qaitauaatapeguc da yaqto ŷataqta ilo'ogue na nogotolecpi, da 'eetec da űaq űaxattac qataq da napaxaguenataguec, qataq da yaqto' ŷaŷamaqchiguiűi na maichi llalaqpi, qataq qaipacchigui da lataxac da ntaunaguec ne'ena nogotolec.

Qataq qaichimaxatta űi 'oonolec ne'ena ishet da qai'ot mayi qanaŷamaxachigui, qataq na laŷipi mayi mashŷ qaitaxaŷapigui mayi ishet da ŷaŷamaxaűi ca qanayitaűa 'alhua qataq na ŷotta'a't qompi mayi maichi nhuo'le'ecpi qataq na qanayiuaiquipi, huo'otaq na saŷamaqchit na ŷale, huo'otaq ca qoŷiitapeguc, qataq da qanayiuapegue' ca nŷa qataq na lataxacpi mayi ivida'alo naua lŷa't 'ale'u.

Nataq'en qaichimaxatta da 'eetec ne'ena lataxacpi mayi qalapaxaűi, qataq mashŷ qaitaxaŷapigui, qataq qanaŷamaxachigui, qataq da 'eetec da qaitaxaŷapegue' na nta'alpi, yaqto ne'ena lataxacpi nachina na qanayiuolec da yaqto ŷa'aűaqchit da 'eetec da huaxaŷa't ne'ena ŷotta'a't maichi nhuo'le'ecpi, qataq na qanayitaŷec ŷotta'a't 'alhuapi.

Cha'ayi qaŷaŷateeta da ne'ena huetalec ana Lede na ŷotta'a't Nta'alpi mayi Ntauapi, qataq da aŷamaxataxac mayi ivida'alo naua lŷa't 'ale'u. Qataq da 'eetec da qaica ca ichiŷauga qanqa'en da nsallaxa, na shiŷaxauapi qataq na ŷotta'at maichi nataxacpi, qataq da aŷamaxataxac mayi ivida'alo naua lŷa't 'ale'u, qataq da llic da huo'o na qai'ot, qataq da ntaxaŷaxac mayi mashŷ qanasachigui qataq nam qalapaxaűi da ishet da qai'ot huaűa co'ollaxa ŷi Viena, mayi ŷataqta 'itchiguiűi naq'en de'eda 'enec da qanayiuolec da 'enec na ŷotta'a't maichi nhuo'le'ecpi, qataq da qai'ot ca maichi qoŷiitapeguc, cha'ayi nachida da ishet naq'en da no'oitegue cam qalapaxaűi qataq no'oitegue da llic da aŷamaxataxac da yaqto' qaica ca iueetac na shiŷaxauapi, qataq da maichi lalamaxat lataxac.

Qataq qaiuennata'a da ne'ena qanasachigui na'aqtacpi saishet da qai'onataxana da huo'o ca qaillapeguem na ŷotta'a't qompi mayi maichi nhuo'le'ecpi, da ŷi'ot ca maichi 'eetapeguc, mayi nateeteguet nam ishet da qai'ot mayi ivida'alo naua lŷa't 'ale'u.

ŷataqta 'eesa qanqa'en de'eda nauattonaguec na ŷotta'a't qompi mayi maichi nhuo'le'ecpi, mayi huetalec ana lmalate na Qanasachigui na'aqtacpi, mayi ishet da huaxaŷa't naq'en na shiŷaxauapi qataq da ntauna't, qaŷauaxaiguat na Nta'alpi qataq na ŷotta'a't maichi nhuo'le'ecpi, nachi ŷataqta qana'attelec nam lataxacpi mayi ŷi'ot ca ŷaŷamaqchiguiűi, qataq da qai'ot ca maichi nhuennataxac, qantela'a da lataxac na shiŷaxauapi, qaica ca qaiŷotauga, qataq qaiŷi'ŷa'a ca qai'ot.

Qataq qai'aűaqchit na Nta'alpi da yaqto' ntela'a na shiŷaxauapi qataq ipacchigui 'enuac nam ishet da ŷi'otec na ŷotta'a't qompi mayi maichi nhuo'le'ecpi nam ishet da chigoqchigui da do'ogoxona da huo'o ca qai'ot naua lŷa't 'ale'u, da nachida da maichi lalamaxat 'eetapeguc ne'ena shiŷaxauapi, qalaxayi iuen da ŷataqta dechimaqtaxan qataq na'aqtaxane' nam shiŷaxauapi mayi huo'o cam 'eetapeguc.

Qataq qaŷaŷateeta da nachina ne'ena Nta'alpi mayi Ntauapi da ŷataqta huapegue' de'eda qataq nachi queto'ot da ŷi'ottac qataq da mpaxattalec de'eda 'enec ne'ena ŷotta'a't qompi mayi maichi nhuo'le'ecpi.

Qataq qai'amaqten da ne'ena na'aqtacpi mayi qanasachigui, ŷi'ot ca dalaxaic qaica ca 'eeta'am nauattonaguec na qompi qataq da na'aqtaguec na namayipi qataq da 'eetec da qanpaxatalec nam ishet da ŷi'ot namayipi qataq da 'eetec da huesochiguiŷi na ŷotta'a't maichi nhuo'le'ecpi, qataq na ŷi'otpi mayi chigoqchigui da ŷaŷamaŷiŷi namayipi, mayi chigaqaua'a da lo'onataxanaxac na Nta'alpi mayi Ntauapi mayi ŷalectau'a de'eda qantauaatapigui lataxac.

Nataq'en qaŷaŷateeta qataq 'eesa da ne'ena qompi sahiŷet da iŷotauga da 'enec na ŷotta'at ŷiŷaxauapi mayi huo'o da nauattonaguec iuida'alo nava lŷa't 'ale'u, qataq ne'ena ŷotta'a't qompi mayi maichi nhuo'le'ecpi, nataq'en ishet da ntauna't da huo'o na ŷi'otpi, nam yoqta lhuenec yaqto' namayipi nachi 'eetai' ŷaŷamaqchiguiŷi qataq inuictaŷiguem da ŷaŷamaxaŷi, cha'ayi maichi nhuo' le'ecpi.

Qaŷaŷateeta nataq'en da ne'ena ŷotta'a't maichi nhuo'le'ecpi da saq'ena't de'eda lataxac na hueta'alo mayi qailotagueto 'ale'u, huo'otaq nava maichi lalamqa'te lma'te, nataq'en 'enuac na laŷipi 'alhuapi mayi qailotague', qaq ŷoqo'oyi iuen da saishet da qaicouaqchit de'eda ŷoqteuga maichi lataxac ŷi 'oonolec namayipi nam hueta'alo 'ale'u qataq nava maichi lalamqa'te lma'te, qataq nava na'attalguete da maichi lataxac ŷi 'oonolec namayipi, qataq da na'aqtaguec da chigoqta'ague qataq de'eda maichi lataxac.

Qataq qan'annec da qai'axatreec ne'enua Na'aqtaqa mayi nasachiguiŷi na Nta'alp mayi Ntauapi, da qai'axat ne'ena ishet da maichi ŷi'ot na ŷotta'a't maichi nhuo'le'ecpi, mayi qoŷittalec ana lŷa nede mayi qota'aguet ana'ana nede, cha'ayi ŷataqta no'oitegue da llic, qataq nachi qanayicto'ot da qai'ottac qantauaatapigui da qaitaqalec.

Nerec 1

Na qompi ŷataqta huo'o naq'enec, cha'ayi maichi nhuo'le'ecpi qataq ŷi 'oonolec namayipi, souaxat da machiguiŷi naqa'en na chigaqaigui 'enuac de'era 'enec namayipi qataq da lataxac da huesochiguiŷi souaxat de'era nauattonaguec mayi huetalec ana Lede na Nta'alpi mayi Ntauapi qataq ne'ena qanasachigui na'aqtacpi mayi iuida'alo nava lŷa't 'ale'u, nam ishet da ŷi'ot na ŷiŷaxauapi, qataq nava lŷa't lataxaco mayi iuida'alo nava lŷa't 'ale'u, nam ishet da ŷo'ot na ŷiŷaxauapi.

Nerec 2

Na maichi nhuo'le'ecpi qataq ŷi 'oonolec namayipi ŷataqta huesochiguiŷi qataq 'enuac da 'eeta'am na laŷipi ŷotta'a't nhuo'le'ecpi qataq ŷi 'oonolec namayipi, qaq ŷoqo'oyi saishet da 'eeta'am qanqa'en ca qaica ca naigui da qaiŷotauga da lataxac qataq ishet da huo'o ca maichi ŷo'ot, qataq ca chigoqchigui da maichi laŷataxac qataq da lataxac da nqomshaxac.

Nerec 3

Na maichi nhuo'le'ecpi qompi namay huo'o da 'enec da ŷi'ot ca maichi 'eetapeguec. Chigoqchigui naqa'en de'eda 'enec da ŷi'ayiŷi ca maichi lalamaxat laŷaanec qataq da queto'ot da ŷi'ottac da naŷamaxataxac, llic da lquia'axac, nqomshaxac qataq da maichi lataxac.

Nerec 4

Na qompi maye maichi nhuo'le'ecpi da huelec da 'enec da ŷacoollec da ŷo'ot ca maiche 'eetapeguec, qataq da nŷotec da ŷacoollec da ŷo'ot da maiche lataxac ca lo'onataxanaxac da hueta'a que'eca lo'onataxanqa', qataq cam naŷa namayipi, qataq da ŷaconguet aca ntaunaqte da yaqto' queto'ot da ŷo'ottac ca lo'onataxanaxac namayepi.

Nerec 5

Na qompi maye maiche nhuo' le'ecpi, namayipi huo'o naq'enec da nache 'eetai' qataq da ya'añaqchit ana lo'onataxanaxaqui qataq da lapaxa'ni ca llic da lajaanec qataq na lalamaxat lataxaguesat da huo'o na qa'ya'amaxa'ni lataxac, lquia'axac, nqomshaxac qataq da maiche lataxac qataq saq yaxanec da nache 'eetai' yalectapegueuo, da maiche lhuennataxac da yalegueu'a na qalapaxa'ni lataxacpi, qataq da llic da nquia'axac, nqomshaxac, qataq da maiche lataxac cam netaña 'alhua mayi qailotague'.

Nerec 6

'Enauac na qompi, iuen da huo'o ca yoqta naneraqa' 'alhua.

Nerec 7

1. Na qompi huo'o da 'enec da nachaalataxac, qataq da nalochigui'ni da nachaalataxac, lhuennataxa, huesochigui'ni, qataq qantela'a da nachaalataxac.

2. Na qompi mayi maiche nhuo' le'ecpi, 'enuac namayepi iuen da nache 'eetai da huaqta'a't qataq huesochigui'ni, lacchigui'ni, qataq yataqta qaica ca machaca namayipi cha'ayi nhuo' le'ecpi qataq yoqteuga de'eda lataxac, qataq namayepi saishet qome da qa'yi'egueeta'a da qa'alauaq, huo'otaq da qaidolec sa qaichirapec, huo'otaq da qaihuotaxanec na llalaqpi da qaira'a ca la'ye shiyaxauapi.

Nerec 8

1) Ne'ena maiche nhuo' le'ecpi qataq ni 'oonolec namayipi huo'o da 'enec da saishet da qa'yi'egueeta'a da qanadalaxat da lataxac huo'otaq da qanlaxa'ni da maiche lataxac.

2) Qaq yoqo'oye na nta'alpi iuen da nmitaique ca lataxac da yaqto' saishet da qa'ye'egueeta'a namayepi, qataq ilaique ca lataxac da ya'amaxatchigui'ni na yo'otec namayepi:

a) 'Enauac nam qai'otpi maye ta'ya'a da qaillapeguem 'enuac da hua'yoqtec lataxac na nhuo' le'ecpi, huo'otaq na na'axat da yoqteuga maiche lataxac namayepi, huo'otaq naua no'o'ni maiche lataxaco huo'otaq da chigoqchigui'na da maiche nqomshaxac namayepi.

b) Qataq 'enuac nam qai'otpi maye ta'ya'a naqa'en da qanqateeguesop ca 'alhua maye maiche lalamaxat qataq nam qalochigui'ni na'alhuapi qataq na ñaxattalec maye chigaqaigui na nhuenecpi.

c) Qataq da saqaicherapec da yaqa'a ca qanqochenaxategue ne'ena qompi, souaxat da qanshetaique qa'yi'enai de'era 'enec namayipi.

d) Qataq da qanshetaique da qanadalaxat da lataxac qataq qa'ya'utaique qa'yelecnoigui nam yaqa'a da lataxac, nachi saqaicherapec.

e) Qataq 'enuac na na'aqtaxanaxacpi mayi ta'ya'a qanqa'en da qananotshiguem huo'otaq da qainogotchit namayipi souaxat da qa'iyottapeuga da qa'jinac sanhuo'lec nache qaidolec de'era namayipi.

Nerec 9

Na nhuo' le'ecpi, qataq ni 'oonolec ne'ena qompi huo'o da 'enec da yalegoigui ca la'jepi nhuo'le'ecpi, huo'otaq ca maiche nhuo' le'ecpi, qataq da na'yateete' camayepi, qataq da maiche lataxac que'eca nhuo' le'ecpi maye yalectaigui. Qataq da qa'ya'coolec da huo'o da 'enec qanqa'en namayepi, nachi saishet qome da qalca'atagui.

Nerec 10

Na qompi maye maiche nhuo' le'ecpi, namayepi saishet da qay'i'egueeta'a da ca'ai qanqa'en ca na'alhua huo'otaq ca qalochiguiñi na'alhua. Qataq saishet da qai'avalec da qanqochenaxat da sa lhuennataxa da nqochen qataq da ñaq saxanaxa da hua'auñe da qannate' que'eca maiche nhuo'le'ecpi mayi huo'o ca 'eetapeguec huo'otaq da saxanaxa da hua'auñi da qana'yamaxate' da yaqto' qa'yayamaxatchiguiñi ca nsheetenaguec, qataq da ishet qanqa'en da qaltaq ñe'eguelaxa que'eca lma'.

Nerec 11

1) Na qompi maye maiche nhuo' le'ecpi, namayepi ishet da yo'ot qataq ñi'iguelatsheguem nam na'attalec da lataxac, qataq queto'ot da yo'ottac da maiche no'onataxac qataq da maiche lataxac. Qataq namayepi yalencneuo de'eda maiche 'enec, qataq ntela'a, qataq ñi'eguelaxatsheguem na togueshec lataxacpi co'ollaxa namayepi, nagui qataq dam taja'ague namayepi. Qataq nam huañalo co'ollaxa som hua'au qom, qataq nam huañalo da na'aqtaguec, qataq nam nogoxoshetpi maye lalamaxatpi, qataq da lataxac nam lo'onatacpi, lo'oxonecpi, le'enaqtacpi maye huo'o na naiguipi, qataq da na'aqtaguec nam qoyittañapi qataq ana lerepi namayepi

2) Na Nta'alpi nava lya't 'ale'u iuen da iqataxanai' ca yayamaqchiguiñi lataxac da huo'o na qaye'eguelaxatot na qompi yaqto' ishet yalecneuo da qaye'eguelaxatot nam lalamaxatpi maye qayalecneuo co'ollaq qana'yamaxate' nam qompi maye maiche nhuo' le'ecpi, nam lalamaxatpi mayi chegaqaiquipi da maiche lataxac, la'yaanataxanaxac, la'amqaanataxanaxac saqcha'a mayi qaillapeguem co'ollaxa, na'aictaxa da sa'yayamaxaden, souaxat da saishit da huesochiguiñi, cha'ayi saishet da chochaq qaicoyiguen qataq saiqacherapec de'eda maiche lataxac da huo'o na yo'ot, qataq da na'aqtalec de'eda maiche no'onataxac qataq da no'onataxc namayepi.

Nerec 12

1) Na qompi maye maiche nhuo' le'ecpi, ishet da yachaxaata qataq yo'ot da lapaxañi na maiche 'eetapeguecpi dapaxaguenataxanec da maiche lataxac, no'onataxac, qataq da lataxac da maiche la'amqaanataxanaxac, qataq da nache queto'ot da yo'ottac qataq ntela'a de'era maiche la'amqaanataxanaxac qataq da maiche lataxac qataq qayashetem da yoxotchiguiñi da yo'ottac damaye, qataq ishet da maiche ilo'ogue cam ya'amaqteetac lqolac qataq da lachaxan da ñi'iguelaxaala't nam lqatac namayepi.

2) Qataq ne'ena lta'alpi nava lya't 'ale'u, ilaique ca lataxac qome da yaqto' namayepi ishet da qaye'eguelaxatot nam natannaxala'pi qataq na lpi'enecci na lqatacpi ne'ena qompi mayi nhuo'le'ecpi qalaxayi yayamaxatta da yanem namyepi. Yi'oqtegue naqa'en da llic. Mayi mashe qalapaxañi co'ollaq mashe qana'yateete' 'enauac na qompi maye maiche nhuo' le'ecpi mayi huo'o ca 'eetapeguec.

Nerec 13

1) Na qompi mayi maiche nhuo', namayepi yataqta huo'o da 'enec da naralaxatsheguem da lataxac, do'ogoxona, lapaxañe qataq ya'axatem nam dalaxaicpi ñalaqpi da maiche na'aqtaguec namayepi, la'aqtaqa, qataq da maiche lataxac qataq na na'attalec nava no'onataxac da huo'o nam qa'ya'axat; nhuennataxac, qataq nam mashe qoyettañe qataq nam le'eraxatpi na na'aqtac qataq ana nere qataq da qai'ot na le'enaxat na nhuodeuapi nhuo' le'ecpi, qataq na lanataqa'pi qataq nam shiyaxuapi, qataq da 'eetec da nache 'eetai' naqa'en damaye.

2) Na lta'alpi nava lya't 'ale'u, iuen da yacoolec da yo'ot ca lataxac da yaqto' ntela'a de'era 'enec na qompi qataq da maiche lataxac ne'ena qompi, qataq yaqto' ne'ena qompi mayi maiche nhuo'le'ecpi ishet da yayateeteguet de'era, qataq da ya'axat da qalapaxañi da llic da maiche la'yaanec namayepi, qataq da llic da lataxac da huo'o na qa'yayamañi qataq da no'onataxanaxac, nache yaneuo cam 'eetapeguec da tachigui da qaiuen, qataq da iuen ca ya'axategue ca llic damayi huo'otaq da huo'o ca lya yayamaqchiguiñi.

Nerec 14

1) Na maiche nhuo' le'ecpi qom hu'o' naq'eneq da hu'o' ca ya'ayini qataq da maiche ilo'ogue ca lalamaxat lo'onataxanaqa' qataq aca lalamaqte paxaguenaxaqui da yaqto' dapaxaguenataxanec na maiche la'aqtac mayi nateeteguet da maichi lataxac qataq da napaxaguenaguec da hu'o' na qa'apaxaguen.

2) Ne'ena qompi nataq'en na nogotolec, namayi iuen da imattec da yayaten 'enuac da napaxaguenataxanaxac mayi ilotague' na nta'alpi saihit da qaiyottauga.

3) Na nta'alpi lapaxani ca yataqta yayamaqchigui ni lataxac qalaxayi huaxaiguat na yotta'a't maichi nhuo'le'ecpi yaqto' ni 'oonolec ne'ena qompi nataq'en na nogotolecpi ividauga qataq na saishit da netaña que'eca lma' namayipi, yaqto' nataq'en ishet da yalegueu'a de'eda paxaguenaxac da napaguenaxac da maichi lataxac qataq nava la'aqtaqa.

Nerec 15

1) Na qompi mayi maichi nhuo'le'ecpi ishit da yo'ot ca maichi 'eetapeguec da ipacchigui da maichi lataxac qataq na yotta'a't nataxacpi qataq da maichi lataxac ni 'oonolec namayipi, qataq na maichi na'attalec da lataxac, qataq da na'aqtaguec da chigoqta'ague, qataq cam 'eetapeguec, qataq yataqta yalegueu'a qanqa'en de'eda paxaguenaxac, qataq 'enuac nam tayauga la'axayaxac qanqa'en na shiyaxuapi.

2) Na nta'alpi lapaxani qome na yataqta yayamaqchigui ni lataxacpi, qalaxayi inatta qataq ntaune' ne'ena yotta'a't da lataxac qompi mayi huotaique da qailo'oguec, yaqto' ishit da qayataya'aguec nam qai'auaxan naxa na'aqtacpi qataq imeuo, qanqa'en da qaiyottauga ca saishit da nya, nataq'en qai'ot da nhuataxanaxac, nauattonaxanaxac qataq nayateeta't qanqa'en na yotta'a't nhuo'le'ecpi qataq 'enuac nam qayalecta'aguec shiyaxuapi.

Nerec 16

1) Na qompi mayi maichi nhuo'le'ecpi nataq'en ishit da yo'ot ca maichi lalamaxat ltaxayaxaqui da yauota'aisalo nava maichi la'aqtaqa qataq ishit da taigui naq'en na ltaxayaxaqui na doqshe yaqto' saishit da yoqtauga qanqa'en namayipi.

2) Na nta'alpi nataq'en lapaxani qome ca lataxac yayamaqchigui ni da yaqto' 'enuac nam yo'ottac na na'axayaxacpi yataqta yataqtague naqa'en da na'aqtaguec ne'ena yotta'a't lataxacpi na qompi. Qataq ne'ena nta'alpi saishet da saipaigui naqa'en da lataxac da yataqta huesosoteguec qanqa'en da hu'o' ca qai'axat. Nataq'en yataqta huaqata na maiche lalamaxat ne'ena ntaxayaxaqui da yaqto' ya'axateguec de'era llic da lataxac na yotta'a't lataxacpi na qompi.

Nerec 17

1) Ni 'oonolec ne'ena qompi qataq na maichi nhuo'o'le'ecpi, namayipi iuen da nhuanau'a 'enuac na lataxaguesat mayi qalapaxani llic da no'onataxanaxac mayi ivida'alo nava lya't 'ale'u qataq na ishet da qai'ot que 'eca qanayitaña lalhua.

2) Na nta'alpi mayi detaqtague' qataq ntauatague' ne'ena qompi mayi maichi nhuo'le'ecpi, lapaxani qome ca llic da ntela'a na qom llaqapi, ntelaqna'aguec da chochaq qai'onataxanaxanec da llic da nquia'axac qataq 'enuac na la'ipi no'onataxanaxac mayi yataqta chaqaic, qataq yo'ot da saishet da napaxaguen qataq yalolaqchit da nachaalataxac, hu'otaq da yi'oqchigui nqomshaxac mayi saqalhuota'a ne'ena nogotolec da yaqto ishet da lalamaxat de'eda paxaguenaxac.

3) Ñi 'oonolec ne'ena qompi ýataqta sa qaiſhetapec da nque'etaxangui qanqa'en da qaiýottauga da huo'o na no'onatacpi qataq da qoýan ne'ena no'onatacpi mayi huo'o qanqa'en aňi laſhiue na ñalec.

Nedec 18

Na ýotta'a't qompi mayi maichi nhuo'le'ecpi, iſhit da ýalegueu'a da huo'o na qaitaxaýapigui da qai'ot, nam lataxacpi mayi iſhet da na'aqchit de'eda 'enec da huo'o ca ýi'ot namayipi, qalaxayi ýauota'a na lca'agueſhic ltaxaýaxanaxanec yaqto' ipactelec da maichi lataxac, qataq huapegue' da lataxac ana maichi lo'onataxanaxaqui da ivita da huo'o na qanasachigui da qai'ot.

Nedec 19

Na nta'alpi iuen da ýataqta na'aqtaxate' qataq qaica ca ýauotaique da ituanec ca ýaýamaqchiguiňi ne'ena ýotta'a't qompi mayi maichi nhuo'le'ecpi, mayi huo'o ca 'eetapeguec ýachigoqchigui naq'en ana lo'onataxanaxaqui da ñaq saxanaxa da huo'o ca lapaxaňi lataxac huo'otaq ca lo'onataxanaxac mayi taýauga namayipi, yaqto' ýaýateeta ca huesochiguiňi laſataxac, mayi hua'aňi da qai'axatem.

Nerec 20

1. Na ýotta'at qompi maye maiche nhuo' le'ecpi, iuen da nache 'eetai' qataq queto'ot da lapaxaňe nam lataxacpi ana maiche lo'onataxanaxaqui, qataq da ýa'ayĩni da llec da laýaanec, lquia'axac, nqomſhaxac qataq maqchiguiňi naqa'en na chigaqaigui naq'en na lhuenecpi ca maiche lapaxaňi lo'onatac qataq huesochiguiňi da ýo'ottac ca maiche llicýaxac na maiche lo'onatac, qataq da maiche lalamaxat lquia'axac, qataq nam laýepi ýacoolecpi.

2. Na ýotta'a't qompi maye maiche nhuo' le'ecpi maye qaiuotaxanec co'ollaxa nam ýachigoqtaipoigui co'ollaxa na lhuenecpi qataq da maiche naýamaxataxac, namayipi iuen da qaýaýamaxatchiguiňi ca nsheetenaguec nalochiguiňi qanqa'en.

ý

Nerec 21

1. Na ýotta'a't qompi maye maiche nhuo' le'ecpi, ſaiſhet da qaiýottauga da lataxac da lquia'axac, da ivita da qaýaýamaxaňi da llic da lquia'axac qataq da nqomſhaxac, qataq da lataxac da napaxaguenataguec qataq da qaýo'onataxanaxan qataq da huo'o ca lya qaýapaxaguenec qataq ýataqta qaýapaxaguenec da lataxac da no'onataxanaxac qataq ca maiche laýaanec da huo'o na ýo'ot, qataq da no'onataguec na noýec qataq da huo'o na qaýaýamaxaňi qataq da no'oita qanaq'en na ſhiýaxaua qataq da lhuotta qanaq'en ana naſhiue.

2. Na lta'alpi na ýotta'a't 'alhuapi iuen da ýo'ot ca lataxac da lo'onataxanaxac, qataq da ýacoolec camaye nache ýaýamaxatchiguiňi ca lataxac da yaqto' nache qanayecto'ot da ýaýamaqchiguiňi da lma'ýaxac, lquia'axac qataq da maiche nqomſhaxac namayepi. Qataq huaýoqttec qanqa'en ca lataxac da qailo'oguet na ýa'axaiquipi, 'alpi, nsoxoppi, ñaqpiolec, qataq nam ſhiýaxauapi maye sa naýamaq.

Nerec 22

1. Qaq da qaýacoolec da qaýo'ot de'era qoýiyiňi na'aqtac, nache huaýoqttec da qanqa'en da lataxac da qailo'oguet nam ýa'axaiquipi, 'alpi, nsoxoppi, ñaqpiolec qataq nam ſhiýaxauapi maye sa ýaýamaq da lataxac.

2. Qataq na lta'alpi na netalec na 'alhuapi ihuen da ýo'ot ca lataxac da lo'onataxanaxac, qataq naýateete' na ýotta'a't qompi maye maiche nhuo' le'ecpi, da yaqto' qanaýachiichigui da qano'onaxatta ca lataxac da qailo'oguet na 'alpi, qataq na ñaqpiolec maye qom llalaqpi, nache qanaýachiichigui da qanpaxatalec yaqto' ſaiſhet da sa qairen qataq ſaiſhet da qauýotauga da sa qailo'oguet.

Nerec 23

1. Na yotta'a't qompi maye maiche nhuo' le'ecpi, ihuen da yo'ot cam maiche 'eetapeguec, qataq da lapaxa'ni da llic nam hua'auchigui'ni da yo'ot yaqto' ishet da cot da yo'ot ca llic da maiche 'enec namayipi. Qataq ne'ena yotta'a't qompi maye maiche nhuo' le'ecpi, namayepi iuen da yalegueua'a da huo'o cam qai'ot qalapaxa'ni qataq da ilaique ca lataxac da qa'yo'ot da natannaguec, lma'yaxac, qataq nam la'yepi qa'yacoolecpi lataxac da lquia'axac, qataq da nqomshaxac maye lalamaxat, qataq da ilo'ogue que'eca no'onataxanaxac maye qalapaxa'ni da qa'yo'ot, chegoqchigui naqa'en ana maiche lo'onataxanaxaquipi namayepi.

Nerec 24

1. Na yotta'a't qompi maye maiche nhuo' le'ecpi, namayepi ihuen da huo'o naq'enec naqa'en da yacoolec da yo'ot da lataxac da maiche lalamaxat latannataxanaxac, qataq da nache 'eetai' naqa'en da lataxac da nqataxac da yaqto' no'oita namayepi, qataq da ntela'a anam huouepi maye natannaxanaqtepi, qataq nam shigui'yacpi qataq nam la'yepi maye yo'ot da nca'altec da nachaalaxac namayepi. Qaq ne'ena qompi, nataqa'en huo'o qanqa'en da 'enec, qataq saishet da qalca'atagui da taua'a na no'onataxanqa'pi maye hua'na da qailo'oguet na shi'yaxauapi, qataq nam natannaxanaxanqa'pi.

2. Na qompi nataqa'en huo'o da 'enec da la'amaqchec da no'oita da nachaalataxac qataq da lhuennataxa. Nache na nta'alpi na 'alhuapi ihuen da ilaique ca lataxac da yaqto' nquictavec da yataqta huo'o da naigui da huo'o naq'enec da lataxac namayepi.

Nerec 25

Na yotta'a't qompi maye maiche nhuo' le'ecpi ishet da nache 'eetai' naqa'en qataq da ya'a'naqchet da maiche lalamaxat lpi'yaxac da ya'amaqten ana 'alhua, qataq na qalochigui'ni na'alhuapi, 'etaxat, auaxai loigue, huo'otaq ca lya chigaqaigui ca nhuenec mayi nache 'eetai' cnaxa da hueto'ot iueetac, do'ogoxootega qataq do'onataxaatega, nache namayepi yataqta yacona da huo'o naq'enec naqa'en damaye cha'aye maiche lalamaxat, da yaqto' nam dalaxaic llaqapi namayepi saishet da iqataqchet.

Nerec 26

1. Na yotta'a't qompi maye maiche nhuo' le'ecpi, huo'o da 'enec da huo'o ca na'alhua qataq na qalochigui'ni na'alhuapi qataq na chigaqaigui na nhuenecpi maye nache 'eetai' hueto'ot iueetac, do'ogoxootega qataq do'onataxaatega qataq na la'yi lalamaxatpi mayi yachigoxotaigui ca lya lataxac.

2. Na yotta'a't qompi maye maiche nhuo' le'ecpi, huo'o da 'enec da hueto'ot, do'ogoxona, lapaxa'ni ca lo'onatac qataq ilo'ogue ca na'alhua, qataq ca qalochigui'ni na'alhua, qataq na chigaqaigui na nhuenecpi mayi maiche lalamaxat co'ollaxa, huo'otaq ca camachaqa lya hualec camaye da qaihueetac huo'otaq da qa'yo'ogoxootega, huo'otaq ca lya nalamaxat maye chegoqchigui ca lya lataxac.

3. Na lta'alpi na yotta'a't netalec na 'alhuapi, iuen da ya'yatateeta de'era nauattonaguec na qompi qataq mpaxatalec qataq ya'yamaxatchigui'ni da lataxac da qa'yayamaxa'ni na'alhuapi qataq na qalochigui'ni na'alhuapi qataq na chigaqaigui na nhuenecpi. Qaq de'era nauattonaguec namayipi, yo'ot da huo'o naq'enec qanqa'en da maiche no'onataxac, qataq na na'attalec da lataxac qataq da qailo'ogue na maiche lalamaxat 'alhuapi ne'ena yotta'a't qom maye maiche nhuo' le'ecpi maye qaitaqtague'pi.

Nerec 27

Na lta'alpi na yotta'a't netalec na 'alhuapi, iuen da lapaxa'ni qataq yo'ot cam lataxac, qalaxayi da yacoolec camaye, nache na'yateete' na yotta'a't qompi maye maiche nhuo' le'ecpi,

qataq da yö'ot camaye qalaq nache 'eeta'a't naqa'en da lataxac qaica ca ichiyäuga, qataq yäqauga naqa'en qaica ca lya da tategueu'a, qataq qaica ca qalquiyoguet qataq yätaqtegue naqa'en da llic, qataq de'era navattonaguec namayipi nateetegut qanqa'en da llic na naqataxacpi nataqa'en na na'attalec da maiche lataxac, qataq da no'onataxac qataq da 'eetec da qailo'ogue na lalamaxat 'alhuapi ne'ena yötta'a't qompi maye maiche nhuo' le'ecpi, qom ivita qai'ot da navattonaguec qataq qoÿanem da huo'o naq'enec qanqa'en da maiche lataxac qataq na netalec na'alhua qataq na qalochiguiñi na'alhuapi qataq nam huetalecpi mayi chigaqaigyi na nhuenecpi, mayi nale'ena da lalamaxatpi co'ollaxa ihueetac qataq do'ogoxotega qataq do'onataxaatega ne'ena yöta'a't qompi maye maiche nhuo' le'ecpi, qataq ishet da yälectaua'a da qaÿo'ot ne'ena qalapaxañi lataxacpi.

Nerec 28

1. Na yötta'a't qompi maye maiche nhuo' le'ecpi, ishet da qaÿe'eguelaxatem nam lalamaxatpi co'ollaxa, qaÿachigoxotchigui ca lya lataxac mayi ishet da yañoxot que'eca nsheetenaguec ca qayi'eguelaxatem qataq nalochoguiñi qanqa'en da lasghiichiyaxac que'eca 'alhua huo'otaq ca qalochiguiñi na'alhua qataq 'enuac na huetalec mayi nale'ena da lalamaxat ihueetac qataq do'onataxaatega mayi qaiuotaxanec da qaÿacona qanayinalec qai'onataxaalec qataq qanlaxaañi qalaxaye saishet da hua'añi da qainat da yasheeta, nache saishet da hua'añi da qaicoyeguen.

2. Qalaxayi da maiche chigoqchigui ne'ena nhuo' le'ecpi da yö'ot ca lya lataxac que'eca naÿamaxataxac, nache da lataxac da nsheetenaguec, qalaq nachena nam 'alhua huo'otaq na qalochoguiñi 'alhuapi na qoÿanem, qataq na chigaqaigui na nhuenecpi maye nache 'eeta'am da lashiichiÿaxac, qataq yi lcachiguiñi, qataq qailo'oguet da chegoqteuo lataxac da nmenaguec na 'alhua, huo'otaq da lashiichiÿaxac da huo'o ca qaÿe'eguelaxatem ca lalamaxat.

Nerec 29

1. Na yötta'a't qompi maye maiche nhuo' le'ecpi, nataqa'en ishet da huelec da maiche 'enec da yaqto' qaÿaÿamaxatchiguiñi qataq qantela'a 'enuac na huetalec na no'onaxapi, qataq da no'on lañaxataxac naqa'en na 'alhua na nanguishec, qataq na qalochiguiñi lalamaxat na'alhuapi, qataq na chigaqaigui na nhuenecpi. Qataq ne'ena lta'alpi na netalec na 'alhuapi iuen da lapaxañi qataq yö'ot ca lataxac da lo'onataxanaxac da ilo'oguet nam yötta'a't qompi maye maiche nhuo' le'ecpi, da yaqto' qaÿacoolec da qai'ot de'era qaÿaÿamaxatchiguiñi lataxac da qantela'a qataq qaica qanqa'en ca qaiÿotauga.

2. Qataq ne'ena lta'alpi na netalec na 'alhuapi, iuen da yätaqta qaica ca yäuotaique da ivita da nchimaxate' qataq huaxaiguet na yötta'a't maiche nhuo'le'ecpi mayi huo'o ca 'eetapeguec yächigoxotchigui ana maiche lo'onataxanaxaquiipi da yaqto' naÿateeta't qataq yäÿateeta cam qai'ot, da ñaq saxanaxa da yasateguet cam huotaique da qalapañi da qai'ot mayi taÿauga que'eca na'alhua huo'otaq ca qalochiguiñi na'alhua huo'otaq ca lya chigaqaigui na nhuenecpi qataq cam yö'ot da aÿamaxataxac da ivita qai'onataxaalec huo'otaq da qanqatshiguem na chigaqaigui na lcat huo'otaq na 'etaxat huo'taq da huo'o ca lya qai'ot.

3. Na lta'alpi na netalec na 'alhuapi, nataqa'en yö'ot ca lataxac da qaica ca machica naqa'en na qom da iuen damayi qataq yäÿamaxatchiguiñi ca yö'ot yaqto' ishet da qaimeten da qaica ca machaqa naqa'en da nachaalataxac na yötta'a't qompi maye maiche nhuo' le'ecpi maye taÿauga que'eca qai'ot da yaqto' saishet da na'aqchit na qai'onataxana. Qataq que'eca qai'ot lataxac, iuen da maiche lapaxañi na qompi, qataq ilo'ogue camaye ne'ena yötta'a't qompi maye maiche nhuo' le'ecpi.

Nerec 30

1. Qataq saishet qome da do'onataxaalec Nam huataxanaqpi ca na'alhua na yötta'at qompi maye maiche nhuo' le'ecpi, nachidata da yä'axatta ca nshetaique da yö'ot da 'eesa da yöqta 'enuac maiche lhuenec namayipi, huo'otaq ca chigoqchigui namayipi da maiche nasachigui da

ÿo't ne'ena ÿotta'a't qompi maye maiche nhuo' le'ecpi mayi huo'o ca 'eetapeguec, huo'otaq da maichena namayepi da iÿaxaneua'a da huo'o cam qaÿo't da hualec qanqa'en ca na'alhua.

2. Na ÿotta'a't nta'alpi, namayepi iuen da naÿamaxate' qataq na'aqtaxane' ne'ena ÿotta'a't qompi maye maiche nhuo' le'ecpi maye huo'o ca 'eetapeguec, nache qaÿaÿamaxatchiguiñi ca lataxac ca qaÿo't, qataq tateua'a qanqa'en ana lalamaqte lo'onataxanaxaquiipi mayi ilotalec namayepi, da huo'otaq na huataxanaqpi nshetaique da huo'o ca ÿo't da ÿachalec ca na'alhua namayepi.

Nerec 31

1. Nam ÿotta'a't qompi maye maiche nhuo' le'ecpi, namayepi ishet da maiche huapegue' qataq ilo'ogue da maiche lataxac mpaxatalec qataq maiche lapaxañi ca lataxac, qataq da lauatonaxanaxac, lataxac na na'attalecpi qataq nava llico nava la'aqtaqa mayi nacteto qataq da 'eetec da qaica ca nqalaate', qataq nava lataxac da huo'o na ÿo't de'era maiche lalamaxat lataxac, mayi natteetegueta na laÿaanecpi qataq na chigaqaigui nam ishit da ñaxat, ivida'a ana languishe qataq latannaxanaxatpi, qataq da nauattonaguec na ishet da chigaqaigui ana qo'oipa qataq na shiguiÿacpi qataq da na'aqtaguec, qataq ana nere, qataq no'nataguec, qataq da maiche ne'elgaxac, la'ashaxac qataq da llic da huo'o na imeten qataq da ya'axategue da llic. Nataqa'en ishet da maiche huapegue, ilo'ogue, ntela'a qataq lapaxañi na maiche ÿaÿatenpi, nam lalamaxat da maiche lataxac, qataq da lauatonaxanaxac mayi nacte' qataq nava llico nava la'aqtaxanaxaco nateetegueta da maiche lataxac.

2. Qaq na ÿotta'a't nta'alpi, qataq nam ÿotta'a't qompi maye maiche nhuo' le'ecpi, iuen da ÿo't ca ÿaÿamaqchiguiñi lataxac da yaqto' qaÿaÿateeta ca lataxac qataq qanpaxatalec da qaÿacoolec da qaÿo't de'eda qalapaxañi lataxac da 'enec namayipi.

Nerec 32

1. Qataq ima'a't 'enuac naqa'en ne'ena ÿotta'a't qompi maye maiche nhuo' le'ecpi, qom ne'ena nta'alpi lapaxañi da llic da ÿoqta 'eesa naqa'en da nauattonaguec na qompi qataq mpaxatalec da yaqto ipacchigui qanqa'en de'eda 'enec da nauattonaguec namayipi.

2. Nam ÿotta'a't lta'alpi na netalec na 'alhua, naÿamaxate' qataq na'aqtaxane' qataq qaica ca huotaique da ntaune' nam ÿotta'a't qompi maye maiche nhuo' le'ecpi maye huo'o ca 'eetapeguec qataq tateua'a nam nataxala'pi maye ilotague' ana maiche lalamaqte lo'onataxanaxaquiipi yaqto' ishet da 'oonolec ca nhuentaxa qataq ÿaÿateeta ca qai'ot cam ñaq saxanaxa da qaÿasateguet qataq qanshetaique da qaÿacoolec da qai'ot da hualec ca na'alhua qataq nam laÿepi qalochoguiñi na'alhuapi qataq ca lÿa mayi chigaqaigui na nhuenec qataq ca qanshetaique da qaÿo't maye chigaqaigui da aÿamataxac da qaÿo'onataxale ne'ena 'alhua, qataq da huo'otaique qansheraique nam ishit da huo'o na chigaqaigui, huo'otaq na laÿepi hualec que'eca 'alhua.

3. Na lta'alpi na netalec na 'alhuapi, iqataxana'i' qome ca ÿaÿamaqchiguiñi lataxac da yaqto qaÿi'iguelaxatot na maiche lalamaxat na qom nalochiguiñi qanqa'en ca nsheetenaguec 'enuac na ÿotta'a't lo'onataxanaxacpi ÿoqo'oyi damayi iuen da qaÿaÿamaxatchiguiñi yaqto' ishet da nquigaxañi da la'añaxac na na'aqchit na huatalec na 'alhua, nataqa'en da nquia'axac qataq da qomshaxac qataq da maiche nataxac qataq da saqcha'a na'amqaanataxanaxac.

Nerec 33

1. Na ÿotta'a't qompi maye maiche nhuo' le'ecpi, ishet da huelec da 'enec da ya'axatta ca le'enaxat na lahuo mayi chigoxoguet qataq da maiche lataxac namayipi qataq na na'attalec da lataxac. Cha'ayi damayi saishet da na'aqchet da maiche lataxac da nqomshaxac, qataq ishet naqa'en da qaÿauo'o aca lere da yaqto' nanettau'a cam netaña 'alhua.

2. Na qompi maye maiche nhuo' le'ecpi, ishet da yi'otegue ca llic ca 'eetapeguec da lataxac ca lo'onataxanaxac qataq nateeteguet naqa'en da lataxac da huo'o na yo'ot.

Nerec 34

Na yotta'a't qompi maye maiche nhuo' le'ecpi, ishet da huelec da 'enec da maiche huapegue' 'enuac da lataxac da yacoolec da yo'ot ca 'eetapeguec qataq lapaxa'ni da llic da lo'onataxanaxac ana lo'onataxanaxaquiipi, qataq da maiche no'onataxac, la'amqaanataxanaxac, qataq na na'attalec da lataxac, lataxac da lo'onataxanaxac qataq da lataxac na yacoolec da yo'ot, qataq da huo'o ca ñaq huota'a na maiche no'onataxacpi huo'otaq da 'eetec da qa'yayamaxa'ni ca lataxac da nateeteguet na lataxacpi maye lapaxa'ni na yotta'a't nta'alpi ana 'alhua da yaqto' huo'o naq'enec qanqa'en nam shiyaxauapi.

Nerec 35

Nam yotta'a't qompi maye maiche nhuo' le'ecpi, ishet da huelec da maiche 'enec da yo'otegue ca llic ca ipataxalec da yo'ot ñi 'onoolec shiyaxaua que'eca maiche netaña 'alhua.

Nerec 36

1. Na yotta'a't qompi maye maiche nhuo' le'ecpi, qalaxayi yotta'a't 'ale'u naua netalguete souaxat naua loga'te naua lya't 'ale'u, namayipi ishet da nahe 'eetai' da nauaatega't qataq nahe queto'ot da nauaatega'tpi saishet da huesorache qataq yo'ottac da maiche lataxac da la'amqaanataxanaxac, qataq da maiche lataxac, qataq da maiche ya'ayini da lataxac da la'yaanataxanaxac, lquia'axac, nqomshaxac qataq da lataxac na maiche nalamaxat nayipi, 'eeta'am da lataxac na la'ypi nalamaxat nhuo' le'ecpi maye nañalo naua lya't 'ale'u.

2. Na lta'alpi na netalec na 'alhuapi, mayi detaqtage' qataq ntauatage' na yotta'a't qompi mayi maiche nhuo'le'ecpi, yo'ot qome na lataxacpi mayi ishet naqa'en da ne'ena qompi saqayaloq da yo'ot de'eda lo'onataxanaxac da yaqto' ipacchigui da lapaxa'ni da llic da maiche 'enec da huo'o ca yo'ot namayipi.

Nerec 37

1. Na yotta'a't qompi mayi maiche nhuo'le'ecpi, huo'o da 'enec da yaqto' ne'ena qanasachigui co'ollaxa qataq qanayamaxachigui huo'otaq ca lya qa'yayamaxadeeta da qai'ot co'ollaq qaitaxayapegue' na Nta'alpi huo'otaq cam talec da nta'a qanqa'en, nataq'en yo'ot de'eda nauattonaguec na qom qataq imeteeta, qataq yo'ot yaqto' ne'ena nta'alpi yacoolec da yo'ot qataq ntela'a de'eda nasataxac, ayamaxataxac huo'otaq ca lya mayi yo'ot da nauaqshiguem naqa'en na shiyaxauapi.

2. Qaica da huo'o ca 'oonolec ne'ena na'aqatacpi mayi nanetta'ni de'era Nasataxac da ishet da qoyinapec qaica ca naigui huo'otaq nlaxa'ni de'era 'enec da huo'o ca yo'ot ne'ena yotta'a't qompi mayi maiche nhuo'le'ecpi, mayi nanettau'a de'eda nasataxac qataq ayamaxatac, huo'otaq ca lya qa'yayamaxadeeta mayi nauaqshiguem naqa'en na shiyaxauapi.

Nerec 38

Na nta'alpi mayi detaqtage' qataq ntauatague na yotta'a't qompi mayi maiche nhuo'le'ecpi, yo'ot qome na no'itegue lataxacpi qataq yalecleneuo na nqatacapi da huo'o na qa'yayaxa'ni yaqto' qai'vi' da qai'ot de'era nanetta'ni nasataxac.

Nerec 39

Na yotta'a't qompi huo'o da 'enec da maiche yaconguet aca lashiue ca ntaunaguec qataq na nta'alpi ishet da itaunec da no'onataguec cam yo'ot da yachigoxotchigui ca chigaqavec ntaunaxanaxac yaqto' namayipi machigui'ni naqa'en ca naigui da ya'axattac de'eda nasataguec mayi huetalec ana'ana lmalate de'eda nasataxac.

Nerec 40

Na yotta'a't qompi mayi maiche nhuo'le'ecpi iuen da qa'ya'amaqchigui'ni qataq qa'ya'amaxatta qataq no'oitegue ca no'onataguec ca ncotaxac da data'ya'aguet na Nta'alpi huo'otaq na la'ipi, qataq saqa'yalog da ime qanqa'en que'eca ncotaxac, nataqa'en da qa'yi'iguelaxatot cam lalamaxat souaxat da qan'aqchit de'era 'enec ni 'oonolec huo'otaq 'enuac namayipi. Qataq iuen da qailotegueta nava maiche no'onataxaco, qataq na na'attalecpi da lataxac, qataq na lataxacpi da huo'o yi qa'ya'amaxa'ni, ne'ena qompi mayi maiche nhuo'le'ecpi mayi huo'o ca 'eetapeguec, nataqa'en na lataxacpi mayi qai'otec na shi'axauapi nava lya't 'ale'u.

Nerec 41

Ana no'onataxanaxaqui'ni qataq na yi'otegue ca llic da yaqto' qa'ya'ateeta da lliqui'axac de'era lo'onataxanaxac na Nta'alpi Ntauaatega't qataq ana la'ipi no'onataxanaxaqui'ni yaqauga anamayipi yataqta 'itchigui'ni qome naqa'en da no'onatagec de'eda qalapaxa'ni mayi huetalec ana lmalate de'era Nasataxac, chigoqchigui naqa'en da huo'o na qai'axaneu'a huo'otaq ca lya lataxac mayi chigaqau'a da qaitaunaxanot aca lashiue ca qai'ot qataq da qaitaunec da no'nataxaguec cam qai'ot. Qataq qalapaxa'ni da lataxac da yaqto' yataqta yalegueu'a de'era na yotta'a't maiche nhuo'ole'ecpi souaxat ca maiche 'eetapeguec.

Nerec 42

Na Nta'alpi mayi Ntauaatega't qataq ana lo'onataxanaxaqui'ni, nataqa'en ana Ntaxa'axaqui'ni da qaitaxa'apigue da llic na qompi qataq nam ya'aten da llic na lataxaguesat, ivida'a nataqa'en na lta'alpi ca qanayita'na, nataqa'en na Nta'alpi, yataqta ntela'a qome de'era qataq da no'onataguec ne'ena qanasachigui na'aqtacpi mayi huetalec ana'ana lmalate de'era nasataxac qataq ilo'ogue da yaqto' qai'pacchigui damayi.

Nerec 43

De'era nauattonaguec da huo'o naq 'enec na qompi mayi huetalec ana'ana lmate de'era Nasataxac chigoqchigui da yi'otegue da llic da saq'amaqtaq lca'alaxa, la'amaqchic, na'yamaxatac na yotta'a't qompi mayi maiche nhuo'le'ecpi mayi netalec ana 'alhua.

Nerec 44

'Enuac de'era 'enec na shi'axaua qataq da huesochigui'ni da lataxac mayi huetalec ana'ana lmalate da Nasataxac yataqta 'itchigui'ni naqa'en da na yale qataq ana 'alo naamay nachi 'eeta'a't.

Nerec 45

Qaica da huo'o ca 'oonolec ne'ena na'aqtacpi mayi nanetta'ni de'era Nasataxac da qo'inapec qaica ca naigui huo'otaq nlaxa'ni de'era 'enec da huo'o ca yo'ot ne'ena yotta'a't qompi mayi maiche nhuo'le'ecpi, mayi qo'yanem. Nagui huo'otaq cam n'aaq na'ahuo.

Nerec 46

1. Qaica da huo'o ca 'oonolec ne'ena na'aqtacpi mayi nanetta'ni de'era Nasataxac da qo'yanem na Nta'alpi qataq na yotta'a't qompi, qataq ni 'oonolec namayipi, da ishet da yalegueu'a ca qai'ot huo'otaq da qa'ya'ya'aguet ca 'enapac de'era Lasataxac na Nta'alpi mayi Ntauapi, qataq saishet da huo'o ca qa'ya'amaxalec qataq qa'ya'a'naqchitec cam ta'ya'a da na'aqchit huo'otaq da qaica ca naigui naqa'en ne'ena na'aqtacpi da imatauec huo'otaq saq'amaqtaq, nam ima'a't lataxacpi huo'otaq nam na'atta'a't lataxacpi mayi lapaxa'ni na Nta'alpi huo'otaq na yaqaugapi.

2. Da qai'ot da lataxac de'era 'enec na shi'axaua mayi ya'axattac ana lmalate de'era Nasataxac qalaq qairen de'era 'enec na shi'axaua qataq da 'eetec da huesochigui'ni da lataxac mayi na'attalec 'enuac namayipi. Da qai'ot de'era no'onataguec da huo'o naq'enec na

shiyaxaua mayi lapaxaņi ana lmalate de'era Nasataxac mayi na'attalec na loga'tpi 'enuac na nqataxacpi qataq da qanařamaxachigui na řotta'a't lataxacpi mayi ivida'alo naua lřa't 'ale'u da qai'ot de'era 'enec na shiyaxauapi. Qaq ne'enua loga'te damayi řo'ot da saishet da huo'o ca qaiřotauga, yaqto' 'itechiguiņi qanqa'en de'era 'enec ca shiyaxaua qataq huesochiguiņi qataq 'enuac na lařipi shiyaxauapi da yaqto řataqta machiguiņi qataq pasa'a da huo'o cam lhuenec ne'ena shiyaxauapi mayi řataqta huesochiguiņi.

3. Ne'ena qai'otpi mayi řa'axattac ana'ana lmalate da Nasataxac da qai'axategue qalaq nateeteguet qanqa'en na na'atchiguiņi lataxacpi da huo'o qařařamaxaņi, huesochiguiņi qanqa'en qataq qantela'a de'era 'enec na shiyaxaua, da 'eeta'a't namayipi, qaica ca řaqauga qanqa'en, qataq no'on da llic da qailotague', qataq no'on da lhuennataxac.

Traducción no – oficial CINU Buenos Aires
Traductor: Prof. Orlando Sánchez
Revisión a cargo de: Lic. Hilda Sanchez.

Buenos Aires, Argentina
Diciembre 2009

NACIONES UNIDAS
CENTRO DE INFORMACION
PARA
ARGENTINA Y URUGUAY